

Question List

Dataset M14. Key informant interviews in Shan state, 2020-2021

Research Project 1: Living with militias

Overview

The aim of this research project is to develop better understanding of the activities of militias (pyi du sit) in Shan State and how militias impact upon the lives of people living in areas where militias are active. A key finding in the Year 1 research is the role that militias play in the drug economy and the important impact that militias have in many areas of Shan State. In order to understand why drugs are so embedded in Shan State, and the impact that drugs have on people living in Shan State, we want to develop a deeper understanding on militias in Shan State.

Although there is information on militias available in research reports and in the media, there is often very little knowledge available on the relationship between militias and local populations where militias are active.

We want to research the activities of militias – including recruitment, taxation, business and in some cases provision of social services – that have an important but impact on people's lives. Militias play an important role in informally governing many parts of Shan State, they have significant economic activities, and they are also closely linked with the drug economy.

We particularly want to understand the social relations between militias and the communities they operate in. This is also a theme for KRC's research and will offer interesting comparisons between militia activities in Kachin State and Shan State. This research project will aim to include some interviews with well-informed people on the dynamics of militias across Shan State. It will also include interviews on militias in three specific research sites: Muse, Tachilek, Taunggyi.

Key idea we want to test: *We want to explore that 'hypothesis' that one of the most important reasons why the drug economy remains so large in Shan State is because the drug economy has become a part of new systems of rule across Shan State, especially linked to militias (pyi du sit). Drugs are not just part of the war economy and do not just fuel armed conflict. They are also part of new systems of rule in Shan State that have developed over the past 20 years that now underpin systems of political stability and economic development.*

Key topics we want to explore ဂျပန်ဒေသနာရေးဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများ

- The history of militias ပိုင်းဆိုင်ရာများ၊ တပ်မတော် (တပ်မတော်)။
- The relationship between militias and local populations လွှတ်တော်၊ ဆေးကုသမှု၊ တပ်မတော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်။
- The activities that militias are involved in: e.g. taxation, policing, business activities, do they provide local services? လွှတ်တော်၊ ဆေးကုသမှု၊ တပ်မတော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်။
- The relationship between militias, the Myanmar army and armed groups လွှတ်တော်၊ ဆေးကုသမှု၊ တပ်မတော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်။
- Why people become part of militias လွှတ်တော်၊ ဆေးကုသမှု၊ တပ်မတော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်။
- Militia recruitment လွှတ်တော်၊ ဆေးကုသမှု၊ တပ်မတော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်။
- Militia legitimacy လွှတ်တော်၊ ဆေးကုသမှု၊ တပ်မတော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်။
- Militia networks: what are there links across the border and to places like Yangon and Mandalay? လွှတ်တော်၊ ဆေးကုသမှု၊ တပ်မတော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်။

Methodology: How will we do this research project? လွှတ်တော်

လွှတ်တော်၊ ဆေးကုသမှု၊ တပ်မတော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်။

1: 'Snowball sampling' within SHAN's existing network: ၂. "လွှတ်တော်၊ ဆေးကုသမှု၊ တပ်မတော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်။"

လွှတ်တော်၊ ဆေးကုသမှု၊ တပ်မတော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်။

- Are there people that you already know and trust that you think would have useful information about militias, and that would be willing to talk with you (based on anonymity)? For example are there people in SWAN, SHRF, and people like Japhet who will be well-informed and provide useful information?

လုမ်းဗူးတို့၊ဂုဏ်း မီးရှုန်းတီးကန်ဂုဏ်းဂျူလင်းဝံယပ်။ ငလး ယုမ်းယမ်ဝါး
 တေလံးခေးမုန်းဂီဝ်၊ဂပ်းလွင်းတပ်။ သိုင်းရှုန်းမိုင်း ငလး ခပ်တေလင်းလာတ်းခေသုလံး
 (တေယု၊တီးသုခ်၊တုဝ်)။ မိုခ်ဆင်၊ တေမီးရှုန်းခွဲးလုမ်းဂပ်းသါခေခင်းယိုင်းတံး၊
 ဂပ်းငပ်းသုခ်၊လံးသုခ်၊ပိခ်ရှုန်း ငလး ရှုန်းမိုခ်ဆင်၊ ဂျု၊ဗ်တံး ရှုန်းတီးမီးခေးမုန်း လီ ငလး
 ပခ်ခေးမုန်းတီးလမ်၊လွင်းလံး။

- Start by interviewing these people. These interviews will begin more broadly asking people's reflections on the political situation in Shan State before exploring the role of militias in greater details

ငတ၊တွင်းထမ်ရှုန်းလှိုင်းတွင်၊လှိုင်းခပ်မးခေ။ ဂါခေတွင်းထမ်တေငတ၊ထမ်ရှုင်းရှုင်း
 ထမ်ထိုင်တင်း ဂျခ်ထိုင်ရှုန်းမိုင်းဂီဝ်၊ဂပ်းလွင်းငပ်း လံး ဂါခေမိုင်းခွဲးမိုင်းတံးငလး
 ကွခ်တင်းတေထမ် ခေးယွံးယိုမ်းလွင်းတပ်၊သိုင်းရှုန်း မိုင်း။

- At the end of the interview, ask them to suggest 2-3 people that they would recommend to you to also speak with. These could be phone interviews or with people you arrange to meet with. မိုင်းတွင်းထမ်ယပ်၊တုဝ်းယပ်၊ ထမ်ခပ်ဂုးဂပ်း
 သိုပ်၊ပခ်ထိုင်ရှုန်း ၇-၂ ဂေ၊ တ၊ဂုးတေ ရှု၊ကုပ်၊လံးထိုင်။ ကခ်ခေ၊ လင်းတေ
 တွင်းထမ်တင်းဗျူခ်း ကမ်၊ခေ တင်းရှုန်း တီးဂုးခပ်၊မံဝံ၊တီးတေရှု၊ထုပ်းဂေးလံး။

- These interviews could be about militias anywhere in Shan State. လွင်းတွင်းထမ်ခေ၊ကခ်ဂပ်းဂါ၊ လုမ်းပီ၊တု၊လိတ်။ (တပ်၊သိုင်းရှုန်းမိုင်း) ခေ၊
 လုမ်းပီ၊တု၊လိတ်၊လုံဂေးလံး ကခ်ပိခ်ပီ၊တု၊လိတ်၊ခွဲးမိုင်းတံး။

- The emphasis here is on trying to find well-informed people who are willing to be interviewed on this subject: quality of interviews rather than quantity. ခေမ်၊ခေင်းတီးခေ၊ခေ၊ ဂုးလုဝ်၊လံးခတ်းလုံဂျူရှုန်းတီးမီးခေးမုန်းလီ တမ်လုံပခ်တွင်းထမ်
 ဂီဝ်၊ဂပ်းလွင်းခေ၊ လွင်းတွင်းထမ်ခေ၊ဂေးတေလုံ၊လွင်းလံးတွင်းထမ်ခိုက်၊လိုက်၊လမ်၊
 ကမ်၊လုံးကပ်တင်းခေ မခ်းဝး။

2: Depth interviews on militia activities in Muse, Tachilek and Taunggyi using snowball sampling ၇.

လံးတွင်းထမ်ခိုက်၊လိုက်၊လမ်၊ဂပ်းဂါ၊လွင်းတု၊ခိုင်တပ်၊သိုင်းရှုန်းမိုင်းခွဲးမိုင်းမူ၊လေ၊ တ၊ခီးလိက်းငလး
 တုခ်းတီး ခေ၊ဂုပ်းတေလုံ၊လံးရှုန်းသိုပ်၊ရှုန်း။

- In the workshop we will discuss the list of questions that we want to ask about militias (see below). From these questions we will create an

တီးတေခံးဒေပိုဆ်းသုဆ်းတူဝ်မဆ်းတီးဂုဂ်း တၢ၊တေတွင်းထမ်မိုဝ်းဆး။ / တူလ်း လွဂ်းလံးတွင်းထမ်ပိုဆ်းတူဝ် ဆ်းပၢင်သွဆ်း။

- Life history interviews require a lot of trust and multiple interviews. They aim to understand the research topic through learning about the life of the person you are interviewing. လွင်းတွင်းထမ်ပိုဆ်းသုဆ်းတူဝ်ဆ်း လူဝ်းလံးမီးလွင်းယုမ်ယမ်ခွဆ်း၊ လင်၊တွင်းထမ်လံး။ မိုဝ်းတွင်းထမ်ဆ်းဂေ၊
ဂုဂ်းလူဝ်းမီးယိုဝ်းကၢဆ်းဂ်းပေးမိဆ်းလွမ်းဆိုင်ဂျုဝ်ခေးခွဆ်းခွ၊ခွင်ဂုဂ်းဆ်း။
- Think about whether there are people you can speak to over the phone or can reach easily to build up this relationship. ဝုဆ်းတူလ်း
လင်၊မီးဂုဆ်းတီးဂုဂ်းလၢင်းကုပ်လံးတၢင်းဃုဆ်း ကမ်ဆ်း လၢင်းခပ်ထိုင်လွင်းသၢင်း
တၢင်းမိုတ်းဂိုဝ်းခပ်လံးငါး။
- We would only try to do a few (about 5, maximum 10) if we can find suitable people. ဂုဂ်းတေခတ်းလုံဂိုတ်းဂမ်းဃွင်းဂုလ်း (မွဂ်း ၂၊ ဆမ်သုတ်း ၁၀ ဂေ၊)
ပေးဂုဂ်းလၢင်းဂုဂုဆ်းတီး ယမ်မဆ်းလံး။
- These do not necessarily have to be in Muse, Tachilek or Taunggyi: The priority will be finding people who have interesting lives relevant to this research project, and who are willing to share their life experiences (e.g. former militia members, militia leaders, people who have lived in areas where militias are active). ကမ်၊တၢင်းလူဝ်းပီဆ်ဂုဆ်းကမ်မီးယုဆ်း မူ၊ငလး၊ တၢးမီးလီဂ်း ကမ်ဆ်း
တွင်းဂျီ၊ ကမ် လမ်၊လွင်းလိုင်ပိုဆ်းဆ်း လွင်းခွဆ်းခွ၊ဆ်း လူဝ်း၊
ဂုဂုဆ်းကမ်မီးဃေဝ်တီးလီသုဆ်းလုံ တီး ဂိုဝ်းဂုဂ်းဂၢဆ်းခွဆ်းခွ၊ဆ်းငလး၊ ဂုဆ်းကမ်
ယိဆ်းလီတီးတေခံးဒေတူဝ်ထုပ်းဆ်းဃေဝ်ခပ် (မိုဆ်ဆင်၊ ပီဆ်ဂုဆ်းတီးယမ်ပီဆ်လုဂ်း
သိုဂ်းဂုဆ်းမိုင်း၊ ဂုဂုဆ်းတပ်သိုဂ်းဂုဆ်းမိုင်း၊ ဂုဆ်းကမ်ယုဆ်းပိုဆ်းတီးကမ်မီးတပ်သိုဂ်း
ဂုဆ်းမိုင်းတူင်ဆိုင်ယု၊။

Data we will aim to collect လံးကမ်ဂုဂ်းတေလွင်းဂိုဝ်းခေးမုဆ်း

The aim is to develop research that can help us to better understand militias across Shan State and which will include more detailed case studies of militia

activities in Muse, Tachilek and Taunggyi. မိုင်းပီ,လှိုင်ဂိမ်းခေးမုဆိုးဆဆံ
 ဂွံယိုင်းတၢ်,လဆပိုင်ဂၢဆန့ဆ.ဗျဲ.ခွင်ဂွံး တၢ်,ဂွံးပေးတေပွင်,လုံဆိုင်တပ်.သိုင်းဂူဆးမိုင်းဆး
 မိုင်းတံးတင်းသိုင်းလး; ကဆပးတင်းလးယွံးယိမ်းတီးလိပ်; ဂီဆး လွင်းတူင်.ဆိုင်ခွင် သိုင်းဂူဆးမိုင်း
 ဆးမူ,လေး၊ တၢ်,ခီးလိမ်းလး; တူဆးတီး။

- Online research of media articles on militia activities in Muse, Tachilek and Taunggyi ဂၢဆန့ဆ.ဗျဲ.ကွဆးလး သိုင်းပွင်,ဂွမ်းကဆဂိပ်,ဂပ်း လွင်းတူင်.ဆိုင်သိုင်းဂူဆးမိုင်း
 ဆးမူ,လေး၊ တၢ်,ခီးလိမ်း လး; တူဆးတီး။
- 20-30 depth interviews through SHAN's network
 တွင်းထၢမံးလိုက်.လူလုးဆးသၢဆလမ်းခပ်,ဗူ, တွံဂွံး ၇၀-၂၀၀ ဂေး။
- 10-20 interviews in each of Muse, Tachilek and Taunggyi on militias
 တွင်းထၢမံ ၂၀-၇၀ ဂေး.ဆးပိုဆ.တီး လုံပိုဆ.တီးဆဆံ. မူ,လေး၊ တၢ်,ခီးလိမ်းလး; တွင်းဂီ
 ဂိပ်,ဂပ်းသိုင်းဂူဆးမိုင်း။
- 5-10 life histories of people with lives impacted by militias ၂-၂၀ ဂေး
 ပိုဆးတူင်ခွင်ဂူဆးကဆလံးဂွပ်. လွင်းတုမ်.ယွဆးယွဆ.သိုင်းဂူဆးမိုင်း။

Outputs ဖွဆးပၢင်း

- Aim to produce a research report on militias in Shan State in Year 3
 ကီဆးကၢဆးတီးတေဂီတးဖးဖုခိဆဂုးငါဆးခူဆ.ဗျဲ. လွင်းလုမ်းပီ,တူ.လိတ်.ဆးမိုင်းတံး ဆးပီတီး
 ၂။
- Contribution to comparative research on militias in Afghanistan and Colombia
 လွင်းမီးသုဆ,ဂျုမ်းတိမ်းဆိုင်ဂၢဆ ခူဆ.ဗျဲ. လွင်းတပ်.သိုင်းဂူဆးမိုင်းဆး ကိပ်.ဗုဂဆိတ်.-
 သတဆ,လး; ခွင်းလမ်းပီးယိုဝ်း။

Emerging findings from Year 1 Research related to militias

ဂၢဆန့ဆ.ဂွံကဆပေး,မီးမး ကဆလုဂ်.တီးဂၢဆ ခူဆ.ဗျဲ.ဆးပီတီး ၂ ကဆဂိပ်,ဂပ်းတပ်.သိုင်းဂူဆးမိုင်း

- Militias are very commonly cited in the interviews as being associated with
 drug production and drug selling. တပ်.သိုင်း ဂူဆးမိုင်းလံးလုးလၢတးထိုင်ဆမ်ဆ,
 ဂိပ်,ခွင်းတင်းလွင်းဂီတးကွပ်,ယးလး; လွင်းခါယး။

- They are also referenced as having other important economic activities: e.g. casinos in Muse. လိုဝ်းခပ်ယင်းလုးလာတ်း ထိုင်ဝုး
လွင်းဂိုတ်းပးမာ်းမီးတၢင်းမိဝ်းကဆ်လမ်,လွင်း မိုခ်ဆင်, ပၢင်တေၤ,လွင်း (ခးသီ, ဆွပ်း)
ဆွဲးမူ,လေး။
- The aim now is to develop more in-depth analysis of militias
ကိဆ်းကၢဆ်းမိုဝ်းလိပ်ဆိ. ခွဲးပုဂ်းပွင်လွင်းထတ်း သၢင်တပ်.သိုဝ်းဂူဆ်းမိုဝ်းဂ်းလိုဝ်းလိပ်ဂပ်,။
-

Research Questions: ခေးထၢမ်ခူဆ်.ခုး

Who do we want to interview? ဟွံတီးဂုတ်းခးခွဲးတွင်းထၢမ်။

- **People who are well-informed about the political and economic situation in Shan State** ဂေၤ.ကဆ်မီးတၢင်းဂူ.ဆမ်တၢင်းဂူဆ်ဂူင်းလွင်းငဝ်းလံးဂၢဆ်မိုဝ်း လး
ပးမာ်းမီးဆွဲးမိုဝ်းတီး။
 - **Researchers** ဟွံခူဆ်.ခုး။
 - **civil society organisations:** e.g. members of other organisations such as SWAN, SHRF, local research organisations and media reporters.
မုဂ်.လုမ်းဆွဲးတူင်,ဂူဆ်းမိုခ်ဆင်, လုဂ်းလုမ်းခွင်တၢင်း,မူ,တၢင်း,လုမ်း မိုခ်ဆင်,
လုမ်းဂပ်းသၢဆ်ဆၢင်းယိင်းတီး၊ ဂပ်.ငဝ်းသုခ်,လံးသုခ်,ပိခ်ဂူဆ်း၊
လုမ်းခူဆ်.ခုး.ဆွဲးပိုခ်.တီးလး; ဟွံသိုဝ်,ခၢပ်,။
 - **Local politicians** ဂူဆ်းဂိုတ်းဂၢဆ်မိုဝ်းဆွဲးပိုခ်.တီး။
 - **Businessmen/women:** These people may have experiences of needing to deal with militias. ဂူဆ်းဂိုတ်းဂၢဆ် ပးမာ်းမီး - ဂူဆ်းလိုဝ်းဆိ. လၢင်းတေမီးတူင်ထုပ်
တီးလုပ်,လံးဂိပ်,ခွင်းတင်းသိုဝ်းဂူဆ်းမိုဝ်း။
 - **Cross-border administrators** (e.g. Thai government or local security officials) ဂူဆ်းတူလုးလွမ်တီးခၢမ်, လိခ်လိခ် (မိုခ်ဆင်, လုင်ပွင်လိုင်းထံး ကမ်,ဆမ်
လဝ်းဆးတီးဟံး,တၢင်းမဆ်း ဂိုမ်းဆွဲးပိုခ်.တီး)။

- **Police officers (Law enforcement)?:** This may not be possible
လဝ်းအုၣ်တီးပလိၣ်း (လွၣ်လံၣ်တိုၣ်း မံၤမိး) - ကဆၢနီၤကမ်,လၢင်းပိၤခိၣ်လံး။

- **Local populations areas where militias are active:** This could include urban areas and rural areas. This could include:

ပိၤခိၣ်တီးဂူၤခိၣ်မိုၣ်းကဆၢသိုၣ်းဂူၤခိၣ်မိုၣ်းတူၤခိၣ်ယူ, - ကဆၢနီၤ ပုၤတင်းပိၤခိၣ်တီးဝါခိၣ်း အွၢ်းလး
ဆွံးဝိၣ်း။ လၢင်းတေပုၤလိၣ်းဆိ။-

- **civil society groups (including those trying to address drug issues**
လုၤခိၣ်တူၤ,ဝူၤခိၣ်ဂူၤခိၣ် (ပုၤတင်း ဂူၤခိၣ်တီးခတ်းလံၣ် ဂးလိတ်းပဆၢဂုၤယုၤမဝ်းဂမ်)။
- **village elders** ပုၤ,ဂး,ပုၤ,ဂၢၢ်.ဆွံးဝါခိၣ်း။
- **local administrators** ဂူၤခိၣ်လုၤလးတူၤလုၤထိုင်ဆွံးပိၤခိၣ်တီး။
- **youth leaders** ဂုၤလံၣ်အုၣ်ဂူၤခိၣ်ဆုမ်,။
- **businesses working in militia-affected areas**
ပုၤမၢၢ်းမိးကဆၢယူ,ဆွံးပိၤခိၣ်တီး ကဆၢလံၣ်ဂုၤ. ဃုၤခိၣ်တုၤ.တိုၣ်. တီးတပ်.သိုၣ်းဂူၤခိၣ်မိုၣ်း။

- **Former militia members:** ပုၤပိၤဂၢၢ်ခိၣ်ခိၣ်ပိၤခိၣ်လုၤလးတပ်.သိုၣ်းဂူၤခိၣ်မိုၣ်း

- Are there people known through the SHAN network who had links to militias in the past and who might be willing to talk with you?
မိးဂူၤခိၣ်ဂုၤလၢင်းခိၣ်းသၢဆၢလုၤခိၣ်ခိၣ်,ဃုၤတိုၣ်,ဂုၤ. ဂး.ကဆၢယၢ်းဂပ်း သၢဆၢတင်း
တပ်.သိုၣ်းဂူၤခိၣ်မိုၣ်း မိုၣ်းပုၤခိၣ်.မးလး ဂး.ကဆၢလၢင်းတေလၢတ်း ခဆၢဂုၤလံး။
- This may not be possible and it could certainly pose risks to do this in the fieldwork sites. However, when I was researching for my PhD I was able to interview a number of former militia members who were now living in different places (some in Lashio who had been in Palaung militias, and some in Thailand (Fang, Mae Sot and Chiang Mai) who had been in army-controlled militias. I was lucky to be put in touch with these people, but the stories they could tell were extremely insightful. It would be good to see if we could meet any such people who might be willing to talk with you, e.g. now living in Thailand? ကဆၢနီၤ.ခးကမ်,လၢင်းပိၤခိၣ်လံးလး
လၢင်းသီၣ်,တေ,တီးတေဂီၢ်တီးလုၤခိၣ်.ဆိ ဆွံး ဂၢၢ်လုၤခိၣ်ပိၤခိၣ်တီး။ လုၤခိၣ်.ဂီၢ်ဂးလး
မိုၣ်းခးတိုၣ်.ဂီၢ်တီးဂၢၢ်ခိၣ်ခိၣ်.ခုၤ. မိုၣ်းဃုၤ. ဂီၢ်. PhD ဆဆၢ.
ခးတွၣ်းထၢမ်လုၤလးလုၤခိၣ်ခိၣ်,ခွၢ်တပ်.သိုၣ်းဂူၤခိၣ်မိုၣ်း မိုၣ်းလိၣ် ဂူၤခိၣ်ဂး.ဆိ.ယူ,သပ်းဝိၣ်.တၢၢ်,တီး
(မၢၢ်ဂး.ယူ,ဆွံးလးသီၣ်; ကဆၢယၢ်းယူ,ဆွံး တပ်.သိုၣ်းဂူၤခိၣ်မိုၣ်းပလွၣ်; လး
မၢၢ်ဂး.ယူ,ဆွံးမိုၣ်းထိး (ဃုၤ. ခမးသွတ်,လး; ဂီၢ်.မိး) ဂူၤခိၣ်ကဆၢယၢ်းယူ,ဆွံး

တပ်သိုင်းကန်တပ်သိုင်းရှင်းရှင်းရှင်းထိန်း။ ချားဂါး၊ လီ
တီးလီးဂပ်သိုင်း၊ ရန်ကုန်ရှင်းရှင်းရှင်းလီ၊ ရှင်းရှင်း၊ လွင်းတိုင်းကန်
ခပ်လာတီး၊ ရန်ကုန်ရှင်းရှင်းရှင်း၊ မင်းတော်လီ ပေးဂုဏ်လီ၊ ထွန်းကန်တိုင်း
ရှင်းကန်လင်း၊ တော်တော်တော်ကန်၊ ရန်ကုန်တိုင်း - မြန်မာ၊ မြင်းလီယူသင်း၊ ရှင်းရှင်းထိန်း။

- **Current Militia members: ရှင်းကန်ပီအိုလင်းလင်းရှင်းတပ်သိုင်းရှင်းရှင်းလီ**
 - Some of the Year 1 fieldwork interviews seemed to be with militia leaders/members. Again, this may not be possible but it is something to discuss at the workshop မင်းကန်တီးလင်းပိုင်းတီးတွင်းထာမ်ပီတီး ၂
မြန်မာ၊ မီးပီး၊ ဂျုလင်း/လင်းလင်း တပ်သိုင်းရှင်းရှင်း။
ကန်ဆီး၊ ရန်ကုန်လင်းပီအိုလီ၊ ရှင်းရှင်း၊ မီးမင်းလွင်း
တီးလွင်း၊ ကုန်းကုန်းကန်တီးပင်သွင်း။

What kinds of questions do we want to ask in interviews? ချားထာမ်သင်

ကန်ရှင်းရှင်းတွင်းထာမ်။

Initial questions ချားထာမ်ပိုင်းထာမ်

- It will be difficult to ask about militias straightaway. Interviews can begin with more general questions about their home area before moving onto asking about militias if this is an issue that is raised. မင်းတော်ယောင်၊ တာ၊ တော်ထာမ်လွင်းတပ်သိုင်းရှင်းရှင်းရှင်းရှင်းလီ။ လွင်းတွင်းထာမ် လင်းတော်၊ လွင်း ချားထာမ်တွင်း၊ ရှင်းရှင်း၊ ရပ်ပိုင်းတီးရှင်းရှင်းရှင်း ကန်တိုင်းတော် ထာမ်ရှင်းရှင်းလွင်းတပ်သိုင်းရှင်းရှင်း ပေးမီးပင်ဂျုတီးရှင်းရှင်း။
- See 'Interview technique' (later in this document). တူလင်း "လွင်းလင်းတွင်းထာမ်" (ရှင်းရှင်းလင်းလင်း)။

Learning specific information about militias:

လင်းရှင်းချားမင်းဂျုလင်းမင်းရှင်းရှင်းတပ်သိုင်းရှင်းရှင်း

If people that you interview talk about a particular militia they know about or that is active in their local area it would be good to ask specific information about the militia: ပေးရှုန်းကဆဲသူတွင်းထာမ်လၢတ်လွင်းတပ်သိုင်းရှုန်းမိုင်း ကဆဲခပ်ဂျူ ကမ်ဆဆဲ ကဆဲတူင် ဆိုင် ဆုံးပိုဆဲတီးခွင်ခပ်ဆဲ မဆဲးဆဲလီတၢ၊ထာမ်ခေးမုဆဲးဂျူဝံယွံးဂီဝ်ဂပ် တပ်သိုင်းရှုန်းမိုင်း။

1. What is the name of the militia? Does it have more than one name?
လိုဝ်းခွင်တပ်သိုင်းရှုန်းမိုင်းဝါးသင်?။ လွင်,မဆဲးမီးလၢ်လိုဝ်းခါးဂျူ?။
2. What is the background of the militia? When was it formed? What is its history? ပိုဆဲးလင်ခွင်တပ်သိုင်းရှုန်းမိုင်း မီးလိုင်ဂိုဝ်းခွင်းခါး?။ လံးဂေးတင်းမးမိုင်းလုံ?။ မဆဲးမီး ပိုဆဲးပိဆဲးမးလိုင်ဂိုဝ်းခွင်းခါး?။
3. For militias active in the city, where are they from? (e.g. many militias in Muse seem to come from other parts of Shan State)
တၢ၊တပ်သိုင်းရှုန်းမိုင်းကဆဲယူဆဲးဝီင်း၊ မဆဲးလုဂ်တီးလုံမး?။ (မိုဆဲဆင်, ဆဲးမူ,လေး မီးတပ်သိုင်းရှုန်းမိုင်းဆဲ မိုဆဲဂျၢင်းတေလုဂ်မးတၢင်းပွတ်းခွင်မိုင်းတီး)။
4. How big is the militia? တပ်သိုင်းရှုန်းမိုင်းယွံးဂါးဂိုဝ်း?။
5. Who is the leader of the militia? How long have they been in this role? Who was in charge before them? ဖဲပိဆဲးဟူးကွဆဲ ဂျူဝံတပ်သိုင်းရှုန်းမိုင်းဆဲခါး?။ ပိဆဲဂျူဝံဆဲးမးဂိုဝ်းဂါးဂိုဝ်းယဝ်းခါး?။ ကွဆဲတၢင်းဆဲသမ် ဖဲပိဆဲးဟူးကွဆဲဂျူဝံခါး?။
6. Are the militias involved in politics (e.g. MPs)?
တပ်သိုင်းရှုန်းမိုင်းဆဲလွင်,လံးဂီဝ်ခွင်းတင်းဂါဆဲမိုင်း ခါးဂျူ (မိုဆဲဆင်, MPs)?။
7. What businesses do militias have? Do you know the name of the companies they operate? Do they have businesses in other parts of (i) Shan State; (ii) Myanmar; (iii) across the border? တပ်သိုင်းရှုန်းမိုင်းဆဲ ဂိုတ်းဂါဆဲပါးမၢ်းမီးသင် လၢ်လၢ်?။ လွင်,သူဂျူဝါးကဆဲခပ်ဂိုတ်း ဆဆဲ ခွမ်,ပဆဲးလိုင်ဝါးဂိုဝ်း။ လွင်,ခပ်ဂိုတ်းဂါဆဲ ပါးမၢ်းမီး တၢင်းတီး လိုင်ဆင်, (၁) မိုင်းတီး၊ (၇) မိုင်းမၢဆဲး၊ (၂) ခါးလီဆဲလီဆဲ?။
8. Do you think it has grown larger/more powerful or smaller/less powerful in recent years? Why? လွင်,သူဂျူဝါးမဆဲး ယွံးမး/ကၢ၊ဆဲးမး ကမ်ဆဆဲ လီဂ်မး/ကၢ၊ဆဲးမးမးဂျူ လွင်,ဟွင်းဆဲ?။ ယွဆဲ ပိုဝ်းသင်ခါး?။
9. Does the militia have its own logo/badge? လွင်,တပ်သိုင်းဆဲမီး လွင်,ဂျူဝံ/ပါး ဂျင်းဂျင်းခါးဂျူ?။

The social dynamics of militias: လွင်းတူင်ဆိုင်ဆိုင်တူင်,ရှုန်းခွင်တပ်သိုင်းရှုန်းမိုင်း

Militia activities လွင်းတူင်.ခိုင်ခွင်တပ်.သိုင်းဂူန်းမိုင်း

1. Do militias provide any social services in the local area?

လွင်,တပ်.သိုင်းဂူန်းမိုင်းဂမ်.ထိမ်ပန်သင် တူင်, ဝူင်းဂူန်းဆုံးပိုဆ်.တီးဆံ့.ဂျ.။

If so, what are these services? [e.g. local policing, religious donations, provision of schools, road-building. In Shan State many of the militias are officially called 'regional development groups' because they claim to provide such services.

ပေးမီး၊ မီးလွင်းဂမ်.ထိမ်သင်ဗွင်း။ [မိုဆ်ဆင်, လွင်းတူင်းလူလွမ်ဆုံးပိုဆ်.တီး၊ ငိုဆ်းလူ, ထမ်းဆုံးသျှ,သဆျှ,၊ ဂိုတ်းဂျူင်းဂိုဆ်းပန်၊ ဂိုတ်းသီဆ်းတင်းပန်။ ဆုံးမိုင်းတီး မီးတပ်.သိုင်းဂူန်းမိုင်းတင်းဆမ် ကဆပ်ခိုင်တင်းဂါဆ်ဂွင်းဝျး “လုမ်းပုဂ်းပွင်သျှ,သဆျှ,” ယွဆ်းပိုင်းဝျး ခပ်ကင်းဝျးပီဆ်ဂါဆ်ဂမ်.ထိမ်။

2. What other activities do militias conduct in the local area? For example, do they collect taxation? If so, how does this work? [It would be good to explore this in urban and rural areas] လွင်းတူင်.ခိုင်သင်ထိင်းတင်,ကဆ်

တီးတပ်.သိုင်းဂူန်းမိုင်းဂိုတ်းဆုံးပိုဆ်.တီး?။ တူပ်ယင်, မဆ်း၊ လွင်,ခပ်ဂိုပ်းခွဆ်,ဂျ.။ ပေးဂိုပ်း၊ ခပ်ဂိုပ်းလူိုင်.ဂိုပ်း?။ [မဆ်းေတလီတွဆ်းတျှ,ဂူတ်, ထတ်းဆုံးပိုဆ်.တီးဝါဆ်းဆွဂ်း ငလးဆုံးဝိုင်း]။

3. Do militias operate businesses in the local area? If so, what are these businesses? လွင်,တပ်.သိုင်းဂူန်းမိုင်းဂိုတ်း ဂါဆ်ပးမာဂ်းမီးဆုံးပိုဆ်.တီးဂျ.။ ပေးဂိုတ်း၊ ပီဆ်ပးမာဂ်းမီးသင်?။

4. Do militias have businesses outside of the local area? For example, do they also have businesses in other parts of Myanmar (e.g. Yangon, Mandalay) or across the border in China/Thailand?

လွင်,တပ်.သိုင်းဂူန်းမိုင်းဂိုတ်းဂါဆ်ပး မာဂ်းမီးဆွဂ်းပိုဆ်.တီးဂျ.။ ပေးဂိုတ်း၊ လွင်,ခပ်ဂိုတ်း ပးမာဂ်းမီးတင်,တီးဆုံးမိုင်းမာဆ်း (မိုဆ်ဆင်, တျးဂုင်း၊ တျးလှိုင်,) ကမ်, ဆဆ် ခမ်းလိဆ် လိဆ်ဆုံးမိုင်းခေ,/မိုင်းထိမ်းဂျ.။

5. How are militias organized? Do they have different sub-groups within the militia (e.g. to focus on social activities and military activities)?

တပ်.သိုင်းဂူန်းမိုင်းထတ်းဂါဆ်လှိုင်.ဂိုပ်း?။ လွင်,ခပ်မီးတင်,လုမ်းယွံး ဃေ၊ ဆုံးတပ်.သိုင်းဂူန်းမိုင်း (မိုဆ်ဆင်, ပိုင်လှိုင်မဆ်းလွင်းတူင်.ခိုင်ဆုံးတူင်,ဝူင်းဂူန်းငလး လွင်းတူင်.ခိုင် ဆုံးတပ်.သိုင်းလှိုင်ပွင်လှိုင်)?။

6. What is the relationship between militias and other authorities in the area? E.g. the army, EAOs, other militias? This may be too sensitive to ask

2. **Why do people join militias?** What are the benefits/disadvantages of joining? ရွပ်းသင်လေးမီးဂူခင်းခပ်ဂူမံးတပ်. သိုင်းဂူခင်းမိုင်း?။ မီးဖွခင်းပင်းသင်/လူ.သုမ်းသင် ခွင်ဂါခင်းခပ်ဂူမံး?။
3. **What is the age of most recruits?** Are these young men or older men? ကာ,ယုဂးဂိုဝ်တီးဂုပ်.ဂိုတ်းသိုင်းခမ်လိုင် ပိုခင်း?။ ပီခင်းဂူခင်းခပ်ဂူမံးကာ,ယုယ့်?။
4. **Do women join militias?** There is an assumption that all militia members are men, but is this correct? ခင်းယိုင်းလွင်, ခပ်ဂူမံးတပ်.သိုင်းဂူခင်းမိုင်း?။
မီးတင်းဂူခင်းထိုင်တုး ဂူခင်းခပ်ဂူမံးတပ်. သိုင်းဂူခင်းမိုင်းတေ ပီခင်းဂူခင်းလံးတင်းမူခင်း လွင်,မခင်းလုံ.ငတ.ခးဂုး?။
5. **Are militia members recruited from the local area, or are members outsiders? What is the background (e.g. ethnicity) of most of the militia members?** ဂါခင်းဂိုပ်းဂူခင်းခပ်ဂူမံးတပ်.သိုင်းဂူခင်းမိုင်း လိုင်းမးတီးခင်းပိုခင်း.တီး ကမ်,ခမ် လုဂ်. တင်းခွဂ်းမးဂုး?။ မီးပိုခင်းလင် (မိုခင်းခင်း, လမ်းခိုဝ်း) ဂူခင်းခပ်ဂူမံး တပ်.သိုင်းဂမ်းခမ် ပီခင်းဂိုဝ်း?။
6. **Are there different roles in militias? (e.g. business, or soldier, or administrator) What are these different roles?** မီးလွင်; တူင်းခိုင်ခင်းတပ်.သိုင်းဂူခင်းမိုင်းလွင်,ပိဂ်,ပိုင်းဂခင်းခးဂုး?။ (မိုခင်းခင်း, လွင်ဂုး.ခါ ကမ်, ခမ် လုဂ်းသိုင်း ကမ်,ခမ် ဂူခင်းဂုမ်းဂမ်ပိုင်) မီးလွင်;တူင်းခိုင်လှိုင်းခမ်. ပိဂ်,ပိုင်းဂခင်း လှိုင်းဂိုဝ်း?။
7. **How long do people serve in the militia?** Is this a long-term commitment or do people do it for a short time? Do sons take over from their fathers in the militia? Is this common? တေလံးဂုပ်,ဂါခင်းခင်းတပ်.သိုင်းဂူခင်းမိုင်းဂိုဝ်းဂိုဝ်း?။
မခင်းပီခင်းယိုင်းကာခင်းခင်းယိုင်းဂုး. ကမ်,ခမ် လွင်,မီးဂူခင်းဂိုတ်းခင်းပွတ်းဂုး?။ လုဂ်း လံးတေလံးပုတ်းတိုခင်းပးဂုး?။ မခင်းပီခင်းခင်းယိုင်းခင်းမးဂုး?။
8. **What happens if someone wants to leave the militia?** Do they have to find a replacement for themselves? တေပီခင်းလှိုင်း. ဂိုဝ် ပေးမီးဂူခင်းသေဂေး.ဂေး. ခ်းပေးဂါခင်းတီးတပ်.သိုင်းဂူခင်းမိုင်း?။ ခပ်လွင်,လုဂ်,လံးဂုး ပခင်းတင်း,မိဂ်းဂ်းခပ်ဂိုတ်းဂုး?။
9. **Do families benefit from having a family member in a militia?** If yes, what are these benefits? ဂူခင်းခင်းခးဂိုဝ်း လွင်,လံးဖွခင်းပင်းသင် တီးမီးဂူခင်းခင်းဂူဝ်ခင်းခပ်ဂူမံးခင်းတပ်.သိုင်းဂူခင်း မိုင်းဂုး?။ ပေးမီး. မီးဖွခင်းပင်းသင်ဖွခင်း?။
10. **What is the hierarchy within a militia?** Are there different ranks? How are militias structured internally? မီးလခင်း.ဂါခင်း သင်ဖွခင်း ခင်းတပ်.သိုင်းဂူမံးမိုင်း?။
မီးလခင်း.ဂါခင်းပိဂ်.ပိုင်းဂခင်းလှိုင်းဂိုဝ်း?။ ခွင်းသင်းခင်း, ခင်းတပ်.သိုင်းဂူခင်းမိုင်းပီခင်းလှိုင်းဂိုဝ်း?။

11. **What is the routine of a militia member? How often do they have to perform militia activities?** What is their daily/weekly/monthly routine? ဂူဆ်းခပ်းဂူမံးတပ်.သိုင်းဂူဆ်းမိုင်း လံးဂိုတ်းသင်ဖွင်းဂူဆ်းဝန်းဝန်း?။ ခပ်းတေလံးဂိုတ်းလွင်း တူင်းဆိုင်ထီ,ဂခ်းဂျီဂိုပ်?။ ဆေးဂါဆ်ဂူဝံးဝန်း/ဂူဝံးဝန်း/ဂူဝံးလူဝံးခပ်း ခပ်းမီးသင်ဖွင်း?။
12. **Are militia members given a militia ID card? If so, what does this card look like? What does it enable people to do?** ဂူဆ်း ခပ်းဂူမံးတပ်.သိုင်းဂူဆ်းမိုင်း လွင်းလံးဂုပ်.ဝံးဂပ်းတပ်.သိုင်းဂူဆ်းမိုင်းဂျီ.။ ပေးမီး၊ မခ်း မိုခ်းလိုင်.ဂိုပ်?။ ဂုပ်းသမ်.လင်းကပ်းဂျီ,ဂိုတ်းသင်လံးဖွင်း?။
13. **What do militia members do when they are not working in the militia?** လုဂ်းလုမံးတပ်.သိုင်းဂူဆ်းမိုင်းဂိုတ်း သင် မိုပ်းဖွင်းကမ်,လံးဂိုတ်းဂါဆ်ဆ်းတပ်.သိုင်းဂူဆ်းမိုင်း?။
14. **What is the relationship between militias and other local authorities? E.g. village headmen, village elders, local police** လွင်းဂပ်းသိုပ်,ဂခ်းဆ်းဂေ;တပ်.သိုင်းဂူဆ်းမိုင်းလေး ဂူဆ်းမီးက,ဆ,တင်,ပိုခ်.တီး ပိုခ်ဂိုပ်းဖွင်း?။ မိုခ်းဆင်, ပူ,ဂေ,ပူ,ဂင်.၊ ဂူဆ်းလူဆ်းဝန်းဝန်း၊ ပလိဂ်းဆ်းပိုခ်.တီး။

Militia legitimacy လွင်းခပ်းပိုင်းတေးတပ်.သိုင်းဂူဆ်းမိုင်း

1. **Do militias have popular support locally?** Are they popular or unpopular? Why? What do people think about militias? လွင်း, တပ်.သိုင်းဂူဆ်းမိုင်းလံးဂုပ်.လွင်းဂမ်.ထမ် ပိုခ်တီးသွင်းခပ်းမိုင်းဆ်းပိုခ်.တီးဂျီ.။ လွင်း, ခပ်းမီးလိုင်းသိုင်ဂျီ.။ ဂွပ်းပိုင်းသင်?။ ဂူဆ်းဂူဆ်းထိုင်လိုင်.ဂိုပ်းဂပ်းလွင်းတပ်.သိုင်းဂူဆ်း မိုင်း။
2. **Do militias try to win popular support locally?** If so, how do they do this? တပ်.သိုင်းဂူဆ်းမိုင်း လွင်းလံးခတ်းလုံ ကပ်းပ. ဂ်းပိုခ်တီးလံးဂုပ်.လွင်းဂမ်.ထမ် သွင်းဆ်း ပိုခ်.တီးဂျီ.။ ပေးပိုခ်လိုင်.ဆင် ခပ်း တေဂိုတ်းဂျီ.။
3. **Do militia members have formal uniforms / logos / insignia?** လွင်း,လုဂ်းသိုင်းတပ်.သိုင်းဂူဆ်းမိုင်းမီးခပ်း ဆင်း/လူပ်,ဂူပ်,/မီးတသိဂ်းဂျီ.။

Research Project 2: Young people's lives amidst drugs and disorder

Key idea we want to test: *The opportunities and challenges that young people face in Shan State provides an important way for understanding the kinds of political and economic systems that have emerged in parts of Shan State over the past 20 years. Exploring the ways in which young men and women navigate an environment of drugs, armed conflict, fragmented political authority, and uneven economic development will help us to better understand the kinds of 'peace' and 'development', and their gendered dimensions, now taking place in Shan State. It may also help us to reveal how and why these challenges differ across Shan State.*

လွင်းကန်ဂွမ်းခွဲးလိတ်းလမ်းတူလုံး၊ ကန်လမ်းလွင်းဆီ၊ ဂွမ်းတေလွဲလွင်းလီလွဲ တၢ၊ပွင်၊လုံဆိုင် တိုဝ်းတၢင်းလေးလွင်းခိုင်၊တၢ၊ ကမ်၊ဝါး၊ ကန်မိုင်းကမ်၊ဝါး၊ ကန်ဂွမ်းဆုမ်၊ဆွဲးမိုင်းတီးထူပီးလုး၊ လေးပိုင်ပိမ်ပီးမၢင်းမီးကန်ပေ၊ပိမ်မီးဆွဲးမိုင်းတီး 20 ပိမ်ပူဆံးမး။

ဂွမ်းလၢင်းလိပ်းဂီဆံးလွင်းလံးကန်ဂွမ်းဆုမ်၊ ကမ်၊ဝါး၊ယိုင်း ကမ်၊ဝါး၊လံး၊ ခပ်ငိုင်းဝေးငင်းလံးယးမင်းဂမ်၊ ဖေးသိုင်းသိုဝ်၊ ကမ်းဆၢတ်းကန်မိုင်း လေးပီးမၢင်းမီးဂုဆံးမိုဆံးခိုဆံးယွဲ၊ မဆံးလၢင်းလွဲးဂွမ်းပွင်၊လုံဆိုင် ကန်ဂေ၊သၢင်းလွင်းငမ်းယီဆံ တင်း လွင်းပွင်းပွင်ဂုဆံးမိုဆံးခိုဆံးယွဲ၊ ကန်ပိမ်ယူ၊မီးယူ၊ဆွဲးမိုင်းတီး။ လွင်းသိုင်၊တၢ၊ဆွဲးမိုင်းတီးဆီ၊ မဆံးမီးလွင်းပိပ်၊ပိုင်၊ဂန်လိုင်၊ဂိုဝ်။

Key topics we want to explore

- The challenges/risks that young people face – especially linked to drugs, armed conflict, violence/insecurity, job opportunities.
လွင်းသိုင်၊တၢ၊၊ဖေးကန်ဂွမ်းဆုမ်၊ထူပီးလုး၊ မိုဆံဆင်၊ယးမင်းဂမ်၊ ပၢင်တိုင်း သိုင်းသိုဝ်လွင်းဂုမံ၊လုမံ၊ တိုဝ်းတၢင်း။
- How young people manage these challenges.
ဂွမ်းဆုမ်၊ခပ်လတ်းကန်လွင်းသိုင်၊တၢ၊၊လိုင်ဆံးဆံးလိုင်၊ဂိုဝ်
- The opportunities that young people have, especially related to education and jobs
တိုဝ်းတၢင်းကန်ဂွမ်းဆုမ်၊မီး ကန်ဂပ်းဂံ၊ပံးပုလ်၊လု၊ လေးဂၢဆံ
- The impact of the drug economy on young people (direct impact on them; indirect impact of living in an areas impacted by drugs)
လွင်းတုမ်၊တိုဝ်းပံးမၢင်းမီးယးမင်းဂမ်ဆိုင်ဂွမ်းဆုမ်၊ (ကန်တုမ်၊တိုဝ်းဂမ်းသိုဝ်း၊ ကန်တုမ်၊တိုဝ်းတၢင်းကွမ်း)
- Young people's experiences of the drug economy (e.g. buying, selling, seeing friends do this).
တူဝ်ထူပီးဂွမ်းဆုမ်၊ဆိုင်ပံးမၢင်းမီးယးမင်းဂမ် (မိုဆံဆင်၊ ဂၢဆံသိုဝ်၊ ဂၢဆံမံ၊ ကန်ဆန်ဂုဆံကုလ်းဂေ၊ဂီတီး)
- What makes people vulnerable to drugs?
ဂီတီးသင်လေးဂွမ်းဂွမ်းလမ်ဖေးယးမင်းဂမ်

- What enables people to avoid drugs? ဂူဆ်းကဆ်းငိုင်းငဝ်းယးမဝ်းဂမ်ဆဆ်း
ဂိုတ်းဂိုတ်းငိုင်းငဝ်းမးလံး
- What is the relationship between drug use and involvement in the drug economy? လွင်းဂပ်းဂိုတ်းဂမ်ဆဆ်းငဝ်းဂမ်ဆဆ်းငိုင်းငဝ်းယးမဝ်းဂမ် ငလး ပံးမာ်းမီးယးမဝ်းဂမ်
- The impact of family life on young people (e.g. how do parents/siblings' level of education, jobs, experiences with drugs impact on young people?)
လွင်းတုမ်.တိုဝ်.ဆ်းမုင်.ဂျေဂိုတ်းဆ်းဆ်းဆ်းဆ်း, (မိုဆ်ဆင်, ပံးပုဂ်းလု, ပေးမး ပီးဆင်.၊
ဆေးဂမ်. တုတ်ထုတ်ဆ်းယးမဝ်းဂမ်)
- Family expectations of young people လွင်းမုင်.မုင်.ပေးမးဆ်းဆ်းဆ်းဆ်း,
(ပေးမးဆ်း ဆ်းမုင်.မုင်.လုတ်.ဆ်းပီဆင်သင် ပီဆင်ဂိုတ်း မီးဂိုတ်း)
- Young people's perspectives on issues including: drugs, peace, migration, economic opportunities တာင်းဂမ်ဆ်းဆ်းဆ်းဆ်း,ဆ်းလွင်းယးမဝ်းဂမ်၊ လွင်းငမ်းယီဆ်း၊
လွင်းခံးယံးယာဆ်းဂိုတ်း. တိုဝ်.တာင်းပံးမာ်းမီး။
- Young people's experiences of local authorities, including government, armed groups, militias, border officials, civil society organisations trying to stop drugs
တုတ်ထုတ်.ဂမ်ဆ်းဆ်းဆ်းဆ်း,ဆ်းလွင်းယးမဝ်းဂမ်၊ မိုဆ်ဆင်,လွင်းပွင်လိုင်း၊ လုမ်းလုတ်.ပုဆ်း၊
လုမ်းပီး,တုတ်.လိတ်.၊ လွင်းဆ်းတီးပုဆ်း,လိတ်.လိတ်.၊
လုမ်းတုတ်.လွင်းဂမ်ဆ်းဆ်းဆ်းဆ်းယးမဝ်းဂမ်။
- Services provided for young people in relation to drug issues
လွင်းလွင်းဂမ်ဆ်းဆ်းဆ်းဆ်း,ဂပ်းဂိုတ်း,ယးမဝ်းဂမ်
- Young people's responses to drug issues ဂူဆ်းဆ်း,တုတ်.တုတ်,ယးမဝ်းဂမ်
- The gender dimension of all these issues: do challenges, opportunities and perspectives differ between men and women? လွင်းလံးယီဆ်း
လွင်း,လွင်းခိုင်,တုတ်.တိုဝ်.တာင်း ပံး,ပိုင်းဂမ်ဆ်းငဝ်းဂမ်ဆ်းလံးယီဆ်း။
- Differences in young people's experiences across Shan State: Muse, Tachilek, Taunggyi. လွင်းပံး,ပိုင်းတုတ်ထုတ်.ဂမ်ဆ်းဆ်းဆ်းဆ်း,ဆ်းမိုင်းတီးပုဆ်း.၊ မု,လေး၊ တုတ်.ခီးလိတ်.၊
တုတ်.တီး။

Methodology: How will we do this research project? လွင်းလံးဂိုတ်းခေးမုဆ်း
ဂိုတ်းတေးဆ်း.ခု.ခင်းဂမ်ဆ်းဆ်း.လွင်း.လွင်း.ဂိုတ်း

1: Finding entry-points into the research sites

- Do SHAN already have links with youth groups and youth leaders in Tachilek, Muse, Taunggyi?
- Can SHAN approach these organisations to discuss the research and to ask if people are willing to be interviewed?

2: Pre-fieldwork preparation

- Analysis of key issues in our three research sites (e.g. recent events linked to young people or drugs)

3: Depth interviews with young people and youth leaders in Muse, Tachilek and Taunggyi

- **In the workshop we will develop a list of questions for this research topic (see below). From these questions we will create an interview guide. This document can then be used by the research team as the basis for their interviews on this research project.**
- If SHAN have contacts in the research sites with youth organisations, we will aim to start the research with these contacts. One option will be to ask these youth organisations to discuss the research with their members and to ask them who is interested and willing to participate in the research. This could also include a commitment by our project to return to discuss the research findings later in the project.
- Aim to find **key informants**: people who we think will have insightful and interesting stories to tell.
- These interviews will begin with a general discussion to try to develop a strong background/biography of the people you are talking with (e.g. their age, where they are from, what they do currently (e.g. student, working), their family background etc.
- The interviews will explore issues that relate to young people's experiences of living in areas affected by drugs (see question list)
- **We may want to narrow this down to one neighbourhood of the city, or one type of occupation, or one youth organisation.**
- Snowball sampling: ask those people who you interview to recommend other people they think would agree to participate in the research.

4: Interview with key informants that provide services to young people

- Many of the interviews refer to the activities of armed groups – especially SSPP and RCSS – in response to drugs. This often includes ways of trying to stop young people using drugs (e.g. education, drug testing, treatment, arrest, people going to Loi Tai Leng etc.) Can we interview those within these armed groups who play a role in trying to stop drug use amongst young people?

- Many of the interviews also refer to initiatives by MPs, religious groups or local leaders that aim to support young people. Can we try to interview people to get their perspectives?

5: Life story interviews

- This will not be in the first stage of the research. However, when you are interviewing people, especially those already known within SHAN's network, think about whether there are young people who have interesting stories in relation to drug issues and that might be willing to share their personal life story with you in future follow-up interviews. [see 'life story' methodology in the workshop].
- Life history interviews require a lot of trust and multiple interviews. Think about whether there are people you can speak to over the phone or can reach easily to build up this relationship.
- We would only try to do 5-10 life histories in each of Muse, Tachilek or Taunggyi.
- The priority will be finding people who have interesting lives relevant to this research project. For example, are their youth leaders working on drug issues, whose own life stories could reveal important insights?

Data we will aim to collect

- Online research of media articles on any issues related to young people in Muse, Tachilek and Taunggyi
- 15-30 depth interviews with young people and youth leaders in each of Muse, Tachilek and Taunggyi
- Further interviews with key people already known to SHAN (e.g. youth leaders, those running drug programmes)
- Aim for 5-10 life histories of young people in each of Taunggyi, Muse and Tachilek
- These interviews could be conducted on the same trips to Muse and Tachilek as the interviews on militias, but would be conducted as separate interviews with separate people (although there may be issues that overlap).

Outputs

- Research report on young people and drugs in Shan State
- Short video documentary on young people and drugs in Shan State
- How research can help to inform policy and programmes related to young people
- Possible focus for work with PositiveNegatives

Emerging findings from Year 1 Research:

- Drugs are seen as particularly damaging to young people. Many interviews mentioned very young people becoming drug users.
- This was linked to low levels of education, family poverty, exposure to drugs at school, the cheap cost of drugs.
- There was also references in the interviews to efforts to try to reduce drug use amongst young people. These included: treatment provided by armed groups (especially RCSS and SSPP); arrest by authorities; efforts by local churches; local youth groups; projects organised by young people themselves.
- Many interviews reflected that these efforts were often not successful (although perceived levels of success varied).
- Most of the focus in interviews related to use by young people of yaba rather than opium/heroin.
- Drug use appeared to be linked to naivety (lack of understanding/education), the good feelings initially experienced by drugs, the ease with which drugs could be bought, the cheapness of drugs, the fact that it was easy to avoid the authorities.
- Interviews also talked of the isolation then experienced by drug users – desire to be along, shame, anger of neighbours.
- Interviews also discussed the huge social problems created by drugs: violence (including by/against young people), health problems, breakdown of family relationships, poverty.

Research Questions: ချေးယူမှုပုံစံများသည် အသက်အရွယ်နှင့် လိင်အမျိုးအမည်တို့၏ အခြေခံအားဖြင့် မည်သို့ ကွာခြားကြသနည်း။

Who do we want to interview? ကုင်းခိုးတိုင်းထမ်းဖို့

- *Young men and women (18-30) who are interested in the research and want to share their stories* ဂူဆန်းဆွမ်း၊လိမ်းယိင်း (၁၈၊ယု 18-35)
ပေးကမ်းပေးလှူငွေခိုင်းလွင်း၊ဆွမ်း၊ဗုဒ္ဓ၊လမ်း၊ဗုဒ္ဓ၊လမ်းလွင်း၊တင်းခပ်၊
- *Young people who have some relationship to the drug economy (e.g. drug users, drug sellers, family impacted by drugs, people trying to stop drugs)*
ဂူဆန်းဆွမ်း၊ကမ်းဂပ်းဂီ၊ပိမ်းမင်း၊မီးယားမင်းဂမ် (မို့ဆင်ဆင်၊ဂူဆန်းလှိုင်းယားမင်းဂမ်၊ ဂူဆန်းခိ၊
ယားမင်းဂမ်ကမ်းတုမ်းတိုင်းဆေးဂိုဆန်း
- *Young people whose jobs have exposed them to drugs (e.g. working in certain businesses e.g. logging, casinos etc.)* ဂူဆန်းဆွမ်း၊ကမ်းဆေးဂါဆင်ခပ်လမ်းပေးယားမင်းဂမ်
(မို့ဆင်ဆင်၊ဂိုတီးဂါဆင်လွမ်းပိမ်းမင်း၊မီး ၅၂.မိ၊ ၅၂၊သီးဆွမ်း)

- *Young people who regularly cross the border (e.g. for work).*
ရှမ်းဆုမ်း,ကဆဲးခမ်းလိခ်လိခ်သေ,သေ, (မိခ်ဆင်, ရှိတ်းဂါခ်မိုင်းပိုခ်း)
- *Young people with experience of militia activities*
ရှမ်းဆုမ်း,မီးတူပ်ထူပ်းလွမ်းလမ်းပီ,တူပ်းလိတ်း.
- *Young people who have experience of drug treatment activities (e.g. by armed groups or government).* ရှမ်းဆုမ်း,ကဆဲးမီးတူပ်ထူပ်းဂါခ်တိုတ်းယးမဝ်းဂမ်
(လမ်းလုဂ်းပိုခ်. ကမ်,ဆဆ လူင်ပွင်လိုင်း)
- *Young people involved in social activism: e.g. drug issues, land issues, services for young people)* ရှမ်းဆုမ်း,ကဆဲးခမ်းတူင်ဆိုင်လွမ်းဆွဲးတူင်,ဝိုင်းရှမ်း
မိခ်ဆင်,ပီခ်းမူလ်.ယးမဝ်းဂမ်၊ လွင်းသိမ်းတီးလိခ်.၊ လွှဲးရှမ်းဆုမ်း,)
- *People who provide activities for young people – e.g. armed groups, youth groups, MPs* ရှမ်းတူင်ဆိုင်တး,ရှမ်းဆုမ်း, (မိခ်ဆင်, လမ်းလုဂ်းပိုခ်.၊ လမ်းရှမ်းဆုမ်း,၊
တီးဆဲးပွင်း)

What questions do we want to ask in interviews? *ဂုတ်းခွဲးတင်းရှမ်းထမ်သင်လံာ်*

Initial questions *ရှမ်းထမ်တေ,ငဝ်း*

- Age ကးယု
- Your occupation ဆးဂါခ်
- How long have you lived in this town? ပီခ်ရှမ်းမိုင်းလ် ယု,တီးဆဲးဂိုင်ယဝ်.ဂု.
- IF member of youth organisation: How long have you been a part of this youth organisation? Why did you decide to join? သင်ပီခ်ပုခ်းခမ်းလမ်းရှမ်းဆုမ်း,
သူလဝ်းခမ်းလမ်းဆဲးဂိုင်ဂးဂိုပ်ယဝ်.ခး၊ ရှိတ်းသင်လးတတူင်သိခ်းလွင်ခမ်းလမ်းမး။

Family *မုင်.ဂျေဂိုခ်း*

- **Family background (e.g. brothers and sisters)?** ပိုခ်လင်မုင်.ဂျေဂိုခ်း (မိခ်ဆင်,
ပီးဆွင်.ဂုမ်းတွင်းမီးလံာ်ဂေ.)
- **Occupation of other family members** ပီးဆွင်.လူဂ်းဂိုတ်းဆးဂါခ်သင်
- **Are you married?** သူလဝ်းတေ,ဆးဂိုခ်းယဝ်.ခးဂု.
- **Do you live with your family?** သူလဝ်းယု,လွမ်းမုင်.ဂျေဂိုခ်းခးဂု.

- **Who is the main breadwinner of your family?** ဆုံးမင်းဂျော့ဂျီဆင်သူလင်းဆီ
ဖန်ပီဆင်ဂူငိုဆင်းခါး
- **What does he (or they) do? (occupation)** ဆေးဂါဆင်ခပ်ခါးလူပီး ပီဆင်ဆေးဂါဆင်သင်ခါး

Education ပါးပုလ်လုး

- Where did you go to school? What was the name of the school? ခိုဆင်းဂျူင်းတီးလုံ
ယပ်လဆင်လုံခါး
- Did you enjoy school? မိုဝ်းဂိုဆင်းဆဆပ်ပီဆင်ဂိုဝ် လွင်, မူဆင်းသိုဝ်းခါး
- How old were you when you left school? မိုဝ်းကွက်, ဂျူင်းဂိုဆင်းဆဆပ်
ကားသားလီးဂါးဂိုဝ်ခါး
- Do you still have friends from school? တီးဂျူင်းဆဆပ် လွင်, မီးကူလ်းဂေးဆမ်ခါး
- I have heard in some areas that drugs were common in schools? Was that true
at your school? Can you tell me more about that? လီးယိဆင်းဝါး
လွမ်းဂျူင်းဂိုဆင်းဂေးယားမပ်းဂမ်လိုင်, လွင်, လုံလွင်တေးခါး, လွ်းသပ်းလင်းဆဆပ်ခါး
- What did you do when you first left school? မိုဝ်းကွက်, ဂိုဆင်း (ယပ်ဂိုဆင်း) မားယပ်ဆဆပ်
ဂိုတ်းသင်လီလီခါး
- Did school help to prepare you for your adult life?
လွင်, ဂျူင်းဂိုဆင်းဂါးဂိုဆင်းပဆပ်ဆပ်ဝပ်

Employment ဂါဆင်ခါး

- Do you have a job now? What job do you do? တေးလီဝ်ဂိုတ်းဂါဆင်သင်ခါး
- How did you get this job? Did you have to learn skills to do this job? How did
you learn these skills? ဂိုတ်းဂိုဝ်လီးဂါဆင်ဆီခါး
ဆေးဂါဆင်ကဆင်ဆီလွင်, လီးမီးဆမ်ဂတ်းသင်ခါး
- Is your job temporary/permanent? What is your typical working day like?
ပီဆင်ဂါဆင်လွင်ခါးခါးဂါး, ကမ်ဆဆပ်ပီဆင်ဂါဆင်ခါးယပ်း ဂူးဝဆင်းဝဆင်းလီးဂိုတ်းသင်လီလီခါး
- Are there job opportunities across the border in Thailand/China? ပေးဗွ်းလီးဂါဆင်
လွင်, လွင်, လီးခါးဂါး, ဂိုတ်းတီးမိုင်းခေး, ကမ်ဆဆပ်မိုင်းထီး
- What is the best/worst part of your job? ဂါဆင်ကဆင်ဂိုတ်းယူ, ဂျူင်းသင်လွင်ပိုဆင်း
ကဆင်ကမ်, ဂျူင်းမီးသင်
- Do you also do social activities with people you work with?
လွင်, လီးလွင်ဆိုင်လွမ်းတင်, မူ, တင်, လွမ်း

- IF relevant: Are drugs common where you work? Can you tell me more about this? Why do people take drugs when they are working? သင်ဂမ်းကိုးရမ်း၊ တီးဂိုက်ဂါဆ်သူလင်းဆဆ်၊ ယုမ်းမင်းဂင်လင်းလို့င်၊ လွဲးသင်လင်းဆဆ်ပွင်းခါး၊ ယုမ်းသင်လင်းဆဆ်လို့င်ယုမ်းမင်းဂင်
- I have heard in some jobs, that employers provide drugs to their workers. Have you ever experienced thus? လီးယိဆ်းမားဝါးမင်တီးဆ်၊ ပေးလင်းထုဂ်ပဆ်ယုမ်းမင်းဂင် လွင်ယမ်းထုပ်းမားခါး
- I have heard in some jobs, that employers pay some wages in drugs. Have you ever experienced this? လီးယိဆ်းမားဝါး ဂါဆ်မင်တီးဆ်၊ ပေးလင်းသွဆ်ယုမ်းမင်းဂင်ပဆ်လွင်လို့င်လို့င် လွင်ယမ်းထုပ်းမားခါး
- Are drugs particularly common in certain jobs? ယုမ်းမင်းဂင်ဆ်၊ ဂ်ပိဆ်ဆ်းခါးဂါဆ်သင်လါလါ

Experiences of living close to the border တူဝ်ထုပ်းခါးလိဆ်လိဆ်

- Do you often cross the border? ဂ်ခါးလိဆ်လိဆ်မင်းဂါးဂိုဝ်
- Why do you cross the border? (for work, family, leisure activities)? ခါးဂါးဂိုဝ်သင်
- Do you cross through official or unofficial crossings? ခါးဂါးဂါးလို့
- How does living close to the border with China/Thailand impact upon your life? ယုမ်းမင်းထီးထီးမင်းဆ်ပိဆ်ဂိုဝ် တုမ်းယုမ်းတေးပဆ်လို့င်ဂိုဝ်

Experiences of local authorities – which authorities impact upon their lives and how? တူဝ်ထုပ်းလွင်းလင်းဆ်းတီး၊ လင်းဆ်းတီးဆ်၊ လွင် တုမ်းယုမ်းတေးပဆ်လို့င်

- In the area where you live who is in charge of controlling that area (e.g. government, army, militia)? တီးသူလင်းယုမ်းဆ်၊ ပုဆ်ပိဆ်ဂေးဂါးဂင် (မိုဆ်ဆ်၊ လွင်ပွင်လို့င်၊ တပ်သိုဂ်၊ ပိတူလိတ်)
- Do these local authorities try to stop drug issues? What kinds of actions do they do? လွင်လင်းဆ်းတီးဆ်ပိဆ်မင်းယုမ်းမင်းဂင်၊ ခပ်ဂိုက်လို့င်ဂိုဝ်
- Have you ever had any involvement with these authorities? What happened? လွင်ယမ်းဂိုဝ်ခါးလွင်းလင်းဆ်းတီးဆ် ပိဆ်လို့င်ဂိုဝ်

Experiences of drugs [either personal experience or discussion of drugs in their community] တူဝ်ထုပ်းယုမ်းမင်းဂင် (တူဝ်ထုပ်းဂါးဂါးဂါး၊ ဝါး လွင်းဆ်းဝါးဆ်းပွင်၊ ဂါး၊ ဝါး)

- Are drugs common in this town? What types of drugs? ဆေးဝါးဆေးယာမဝ်းဂမ်လွင်,လှိုင်, ပီဆဲယာမဝ်းဂမ်မိဝ်းဂိုဝ်
- Do many young people take drugs? ဂူဆဲးဆုမ်,ခပ်လွင်,လှိုင်ယာမဝ်းဂမ်
- If yes: Why do you think so many people take drugs? ပေးလှိုင်၊ ယွဆဲးသင်လေးဂူဆဲးဂမ်ဆမ်ဂီဝ်,ခွင်းယာမဝ်းဂမ်
- What do you think are the main reasons why some young people get into drugs, and why some people are able to avoid drugs? ပိုင်လှိုင်မဆဲးဆဲး ယွဆဲးသင်လေးဂူဆဲးဆုမ်,ခပ်လှိုင်ယာမဝ်းဂမ် ဂူဆဲးလိဝ်းကဆဲးငိုင်းငဝ်းယာမဝ်းလှိုင်ဆဲးလူးယွဆဲးသင်လေးခပ် ငိုင်းငဝ်းလီး
- Are there particular neighborhoods that are associated with drugs? If so, why? လွင်,ဂူဆဲးဂိုမ်ဂုမ် ခင်းဂိုဆဲးသူလတ်, ဂမ်ပးဆမ်ဆဲး ဂီဝ်,ခွင်းယာမဝ်းဂမ် ပေးဂီဝ်,ခွင်း ယွဆဲးသင်
- Are there particular activities that are associated with drugs (e.g. certain jobs, certain social activities)
- Do you think some people are more vulnerable to start to take drugs than others? Why do you think this? လွင်,သူလတ်,ဂူဆဲးဝါး ဂူဆဲးဂမ်,ဖွင်းဆဲးလမ်ဖေးယာမဝ်းဂမ်လှိုင်တင်,မူ,တင်,လုမ်း ယွဆဲးသင်လေးလီးဝါးဆဲး
- What impact do drugs have on young people's lives? လွင်းတုမ်,တိုဝ်.ယာမဝ်းဂမ်ဆိုင်ဂူဆဲးဆုမ်,
- What impact do drugs have on their families? လွင်းတုမ်,တိုဝ်.ယာမဝ်းဂမ်ဆင်းမုင်.ဂျေဂိုဆဲး (ဆေးဂိုဆဲး)
- How do families try to support family members who take drugs? ဂူဆဲးဆင်းဂိုဆဲးခတ်းလှိုင်,ဂူဆဲးလုဂ်းလင်းကဆဲးလပ်းယာမဝ်းလှိုင်ဆဲး လှိုင်,ဂိုဝ်
- Do both young men and young women take drugs? ဂူဆဲးလှိုင်ယာမဝ်းဂမ်ဆဲးမီးတင်းလီးလေးယိုင်းဂျး
- Who provides drugs to young people? ဖွင်တေ့ယာမဝ်းဂမ်ဆဲးဆုမ်,
- How did you/your friends first start to take drugs? သူလတ်, ကဆဲးဆဲးကူလ်းဂေ့.တေ့,လှိုင်ယာမဝ်းလှိုင်,ဂိုဝ်
- Who are the main authorities that try to tackle drugs? What kinds of activities do they do? လတ်,ဆေးဂေ့.လှိုင်ကဆဲးခတ်းလှိုင်,ခပ်ပဆဲးဂျယာမဝ်းဂမ် လှိုင်လွဂ်းလီးလှိုင်,တူင်,မိုင်လှိုင်,ဂိုဝ်
- Do young people who take drugs also start to sell drugs? လှိုင်,ဂူဆဲးဆုမ်,လှိုင်လပ်းယာမဝ်းဂမ် ဂျးခါယာမဝ်းပးလွမ်း

Family issues in relation to drugs လွင်းမုင်.ဂျေးဂျီဆင်းဂပ်းဂီ,လွမ်းယးမပ်းဂမ်

- Are there any financial difficulties in your family because of someone using drug? လွင်းမီးလွင်းတင်းယပ်,လွင်းငိုဆင်းတွင်း ယွဆ်.ဂူဆ်ဆင်းဂျီဆင်းလပ်းယးမပ်းဂမ်
- How did you manage the difficulties in your family? မိုဝ်းဆင်းဆေးဂျီဆင်းထူပ်းတင်းယပ်,ဗိုတ်,ဆဆ. ဂေးခီလှိုင်.ဂျီဝ်
- How did you deal with the social impact? လွင်းတုမ်.တိုဝ်.ဆင်းတိုင်း,ဝင်းလူး ပီဆ်လှိုင်.ဂျီဝ်
- How did you deal with your family member when you realized that he/she is taking drug? မိုဝ်းဂျီ.ဝါးဂူဆ်သေဂေး.ဂေးဆင်းဆေးဂျီဆင်းလွ်.ယးမပ်းဂမ်ဆဆ. သူလပ်းဂိုတ်းလှိုင်.ဂျီဝ်
- What are your challenges and difficulties dealing with the drug user from your family? မီးလွင်းခိုင်,တု.သင်လံလံ၊ မိုဝ်းဂုဝ်းခတ်းလှိုင်.ခီပဆ်ဂူဆ်ဆင်းဂျီဆင်းဂုဝ်လပ်းယးဆဆ.
- Is there any changes in your family because of drugs? ဆင်းဆေးဂျီဆင်း (မုင်.ဂျေးဂျီဆင်း) မီးလွင်းလ်းလ်းသင်လံလံ၊
- Who is the drug user in your family? Female or male? ဆင်းဆေးဂျီဆင်းသူလပ်း ဗိုတ်.ယး လံဂျ. ယင်းဂျ.
- If female or wife is the breadwinner of the family what is their specific job? သင်ဝါးဂူဆ်ယင်းပီဆ်ဗိုတ်.ဂျီဆင်းခပ်းဆင်းဆေးဂျီဆင်း ခပ်ဂိုတ်းဆေးဂါဆ်သင်
- Are there any challenges and problem while taking the role of family breadwinner? မီးလွင်းခိုင်,တု.သင်လံလံ၊ သင်ဂူဆ်ယင်းပီဆ်ဂေး.ဂျီဆင်းလိုင်.ဆေးဂျီဆင်း
- If the drug user is female, what is the social impact and pressure on family members? သင်ဂူဆ်လပ်းယး ပီဆ်ဂူဆ်ယင်း လွင်းတုမ်.တိုဝ်.ဆင်းတိုင်း,ဝင်း ဂေးဂိုင်းမိပ်,ဂီးမီးလှိုင်.ဂျီဝ်လံလံ၊
- Is it safe to say that male family members are more likely to be involved in taking drugs? လွင်း,လှိုင်.ဂျ. ဂူဆ်ဆင်းဆေးဂျီဆင်း ကဆ်လပ်းလွ်းယးဆ်.ပီဆ်ဂူဆ်လံး
- What are the differences between male and female drug users? ဂူဆ်လပ်းလွ်းယးမပ်းဂမ်ဆ်. လံးတင်းယင်း ပိုင်းဂဆ်လှိုင်.ဂျီဝ်
- What are the actions taken by the head of the family (husband) for the drug users of family and the challenges with the social impact? သင်မီးဂူဆ်ဆင်းဂျီဆင်းလပ်းယး ဂေး.ပီဆ်ဂူဝ်ဆေးဂျီဆင်း ဂေးလိတ်းလွင်းသိုင်,တု.လှိုင်.ဂျီဝ်
- What are the consequences or problems (social or financial) if the head of the family (husband) becomes drugs addict? သင်လှိုင်.ဝါး ဂေး.ကဆ်ပီဆ်ဂူဝ်ဆေး

ဆုံးအုံးဂျူဆီးလမ်းယားဂှါ, မီးလွင်းတုမ်းတိုဝ်. (လွင်းဆုံးတူင်,ဝူင်း ကမ်,ဝါး လွင်းငိုဆီးကမ်,ဝါး)
သင်လံလံ

Experiences of violence တူဝ်ထူပ်းလွင်းဂျီးဂှါ.လျ.

- Is violence common in this town? Can you tell me more about violence that has happened in this area [or ask for more information about particular events that they mention]. တီးဝိုင်းဂှ်းဆီး လွင်းဂျီးဂှါ.လျ.ဆီး ပီဆီးဂျိဝ်းဗွင်း
ဂမ်ပုးဆမ်ပီဆီးလိုင်ဂျိဝ်
- What do you think are the main reasons for violence in this town? ပိုင်လူင်မဆီး
ယုဆီးသင်လေး တီးဝါဆီး (ဝိုင်း) ဂှ်းဆီး မီးလွင်းဂျီးဂှါ.လျ.
- Do you think levels of violence have got better or worse?
လွင်းဂျီးဂှါ.လျ.ဆီးဂဆီး ဆီးဝါဆီး (ဝိုင်း) ဆီးခိုဆီးမးဂျါ.
ကမ်,ဆဆဂှ်းဂှါ.လျိဝ်ဂှ်,ဂးပူဆီးမး
- Who provides security/protection in this area? ဗုကပ်လွင်းဂျူမ်,လူမ်းမိုးပိုဆီးတီး
တီးဆီး
- Who do people go to if they want to report a crime? Who investigates?
ဂူဆီးဝါဆီးတိုင်,လံါငါဆီးထိုင်ဗု သင်လိုင်.ဝါး မီးလွင်းဂျီးဂှါ. (ဂျါ,လဝုတ်.မု)
ဗုဂျါ.ဂူတ်,လိတ်းထတ်း ကပ်လွင်းတိုင်
- Do people have to pay authorities to investigate?
လွင်းဂူဆီးဝါဆီးလူပ်,လံးလံါ,ငိုဆီးပဆီးလင်းဆးတီး ကမ်မးဂူတ်,ထတ်း
- Do young people face particular dangers? ဂူဆီးဆုမ်,ခပ် မီးဗေးသင်လံလံ
- What do you think is the relationship between drugs and violence? ဆီးဂေးဂိုင်
ယးမပ်းဂမ်လေး လွင်းဂျီးဂှါ.လျ.ဆီးမဆီးဂိုဝ်,ခွင်းဂဆီးလိုင်ဂျိဝ်

Opportunities and challenging facing young people တိုဝ်.တိုင် လေးလွင်းသိုင်,တျ. ဂူဆီးဆုမ်,

- What are the biggest challenges that young people face?
လွင်းသိုင်,တျ.လူင်ဂူဆီးဆုမ်,
- Do you think these have changed over the past 5-10 years (got better or worse)? ဆီးခါဝ်းတိုင် 5-10 ပီပူဆီးမးဆီးမဆီးပိုင်ဂဆီးလိုင်ဂျိဝ် လီခိုဆီးမးဂျါ.
ကမ်,ဆဆဂှ်းဂှါ.လျိဝ်ဂှ်,
- What are your hopes for the future? ယိုင်းကမ်းခွင်သူလင်းပီဆီးသင်

- Are you hopeful that this area will become more peaceful? ဝူဆ်.ဝါးဂျိဝ် မိုးပိဆ်.တီးတီးဆီးတေမီးလွင်းငမ်းယီဆ်ယူ,ဂျိ.

Research Project 3:

How can we understand changing levels of drug cultivation in Shan State? Exploring areas of rising and falling opium production in southern Shan State

Overview: The aim of this research project is to understand what factors cause opium production to increase or fall in southern Shan State. There is no single pattern of drug production in Shan State. The interview from Year 1 show how opium production has fallen significantly in some areas and farmers who once grew poppy are now growing other crops. Elsewhere, opium production is now widespread in areas of Shan State that do not have a long history of drug production. The aim will be to choose two research sites (relatively close to Taunggyi) in areas that have experienced increasing political stability: one area where poppy cultivation has increased over the past 10-15 years, and one area where poppy cultivation has decreased. The aim will be to explore: (1) why levels of opium production have changed in areas of political stability; (2) what impact changing levels of opium production has had on the local area. It will aim to explore how changing levels of opium production are linked to changes in the legal economy, especially the increasing opportunities or difficulties farmers are facing.

Key idea we want to test: *We want to test the idea that the drug issue is so difficult to overcome in Shan State because drugs have become an important part of peace-time (or ceasefire) economies. One of the most serious limitations of analysis of drugs in Myanmar is the fact that drugs are often seen only as part of the country's war economy. This creates assumptions about what causes production, who is involved, and the impacts of the drug economy. Most importantly, it overlooks the way that drugs are also part of the peacetime economy in many areas. This makes it very difficult to tackle drug issues, even in areas where levels of armed conflict have declined.*

Specifically, we want to explore whether changes in levels of drug production in areas that are relatively stable close to Taunggyi are linked to the problems that farmers have experienced in the legal economy. i.e. what changes in the legal rural economy have pushed them into the illegal economy (e.g. loss of land, decline in the market for what they used to produce, debt etc.)?

Key topics we want to explore

- Why levels of opium production increase/decrease
- The rural economy: challenges facing farmers
- Changes in rural economies: changing levels of wealth and poverty, changes in land ownership; changes in crops that are cultivated (e.g. decline in tea, cheroot leaves)
- How families manage these challenges, especially decisions to grow/not grow opium, decisions to migrate/not migrate
- The reasons why farmers decide to cultivate opium – especially farmers that did not cultivate opium in the past/ in areas where there is not a long history of opium cultivation
- Why farmers stop growing opium. What their alternative livelihood is.
- The risks that opium farmers face (e.g. eradication, law enforcement)
- The opportunities that opium offers (e.g. income, credit (i.e. able to borrow money), access to land?)
- Changes experienced in areas of opium cultivation
- Employment linked to opium: family labour, hiring labour, working on poppy farms
- Links between opium cultivation and social services e.g. investment into road building, schools, health. Is this organised in any way at a community level?
- Why buys the opium? Trading networks? Links with militias? Links with armed groups?
- Links between different types of drugs: opium and yaba (e.g. stories of buyers paying farmers for opium in yaba pills)
- Impact of interventions to stop drug production (by government, armed groups, NGOs)
- Links between Taunggyi and drug-producing areas. E.g. where is money invested? Militia investments in Taunggyi, local people who generate income from the drug economy then investing in small businesses in Taunggyi.

Methodology: How will we do this research project?

Step 1: Decide on suitable research sites where it is feasible/safe to do this research

- Are there areas relatively close to Taunggyi which have seen increases/decreases in opium production in recent times (e.g. since the 1990s)?
- Are these areas feasible and safe for SHAN researchers to visit?
- Are there areas where SHAN already have some initial contacts that could help us to work safely and effectively? E.g. farmers SHAN met in Chiang Rai?

Step 2: Decide if this research project requires working with other local researchers?

- These areas may be hard to research and farmers may be reluctant to be interviewed.
- Would the SHAN team need to work with anyone from these areas in order to make the research work safely and effectively? (e.g. someone like Chan Khee for areas such as Pinlaung and Hsihseng).
- Are there ways of interviewing people from the research site that are based in Taunggyi? (e.g. students coming to study in Taunggyi, people who come to Taunggyi for work). This might be easier and safer to interview people than going to rural areas.

Step 3: Depth interviews in 2 locations and in Taunggyi

- **In the workshop we will discuss the list of questions written below. From these questions we will create an interview guide. This document can then be used by the research team as the basis for their interviews on this research project.**
- Conduct interviews in the 1-2 chosen research locations, based on the questions below

Step 4: Life story interviews

- This will not be in the first stage of the research. However, when you are interviewing people, think about whether there are people who have interesting stories in relation to drug issues and that might be willing to share their personal life story with you in future follow-up interviews. [see 'life story' methodology in the workshop].
- Life history interviews require a lot of trust and multiple interviews. Think about whether there are people you can speak to over the phone or can reach easily to build up this relationship.
- We would only try to do a few (about 5) if we can find suitable people.

Step 5: Working with Alcis

- This is a research project where we could work closely with Alcis. This would involve asking Alcis to conduct satellite imagery analysis of our research sites to learn about changes over the past 10-20 years. For example: changes in types of crops cultivated, new areas of cultivation (e.g. higher up the hillside), areas of crop eradication, building of new roads, building/upgrading of pagodas, changes in farm size (e.g. larger farms as people become richer and others become poorer and have to sell their land).
- This kind of research could help us to see the kinds of agricultural and economic changes taking place in the area we are researching.

Data we will aim to collect

- 30 depth interviews with people from opium producing areas outside of Taunggyi
- 10-15 Interviews with people in Taunggyi
- Aim for 3-5 life stories of people in these areas
- Alcis imagery analysis of the chosen research sites

Outputs

- A report that draws upon interviews, life stories and Alcis imagery to explore the role of the drug economy in our research site.

Emerging findings from Year 1 Research

- **To be Added in during the workshop**

Research Questions: What kinds of questions do we want to ask in interviews?

Who do we want to interview?

- Our aim would be to interview a cross-section of society in our chosen research site. This would be to try to interview:
 - opium and non-opium farmers,
 - men and women,
 - young people and older people,
 - people from different ethnic groups
 - richer and poorer households
 - Local MPs
 - Researchers/NGOs working in these areas

What kinds of questions do we want to ask in interviews?

Initial questions

- *It will be difficult to ask about opium directly. People may be reluctant to talk about this issue or treat you with suspicion.*
- *A good starting point is to ask broader questions about their livelihoods, the challenges they face, what they think has changed in their area in their lifetime.*
- *These kinds of questions may lead to discussion about opium. You can then follow up on this theme.*
- Did you grow up in this area? How long have you lived here?
- Do you have a family?
- What job do you have? How long have you worked at this?
- Have you seen many changes to your village/area?
- What are the biggest changes you have seen?
- What are the biggest challenges that you face?
- Has this area been affected by armed conflict in the past? Is the area still affected by armed conflict?

PLEASE NOTE

- When we have decided the exact research site we will do as much online research on these areas as possible. This will help us to ask more precise questions based on the themes below:

Land / agriculture

- What is the most common jobs in this area?
- Do most people farm in this area?
- Do people have their own land? What is the size of land that farmers have? Where is this land (e.g. valleys, in hillsides)
- What do people do if they don't have land
- Do people rent land? Is it expensive to rent land? How long do people rent and for?
- Who do people rent land from?
- What are the main crops that people farm?
- Are these the same crops that have always been grown in this area? Has this changed?
- Do people use fertilisers on their land? Where do they buy this from?
- Do farmers need to buy seeds each year? Where do they buy these seeds from?
- What are the biggest challenges you face?
- When are the busiest times of the year for farming?
- Who do you sell your harvest to?

- Do prices change a lot from year to year?
- If yes, what do you do if the price is very low one year?
- Is it possible for women to own land? Do women face specific challenges if their husbands migrate or die?
- In the family, who makes the decisions about what crops are grown?
- Who is responsible in the family for managing (1) hiring workers; (2) selling the harvest? Do women play a role in these decisions?

Jobs

- What are the main jobs that people have in this area?
- Do most people farm?
- Do you have a job as well as farming your own land?
- How do people get jobs?
- Who hires them?
- Do families hire workers to help with farming? How do families recruit workers?
- Do families that cultivate opium hire workers?
- Is this work seasonal?
- Do people get daily wage or are they paid at the end of the season?
- Do people migrate for work?
- How is work paid for (in cash or in produce (or in drugs)?
- Is the wage different for different kinds of jobs?
- Do people migrate for work? Where do they go? What kinds of jobs do they get?
- Are there more jobs or fewer jobs now than in the past?
- Do men and women do the same jobs?
- Do men and women get paid the same wage for their work?

Wealth and poverty

- Are there big differences in this area between wealthy people and poor people?
- Is it possible to become wealthy? How do people become wealthy?
- What do you think are the biggest challenges facing people? / What makes people stay poor?

Taxation

- Do you pay tax?
- How often do you pay tax? (e.g. once per year, every month etc.)
- Who do you pay tax to?
- How much do you have to pay?
- Do you pay in cash or in goods (e.g. rice)

Borrowing money / debt

- What happens if people need to borrow money?
- What are the main reasons that people need to borrow money?
- Who do they borrow money from?
- Do they have to pay interest? How much?
- What happens if they are unable to pay back the money they have borrowed?

Social services in your area

- Is there a school in your area?
- Who runs the school? Do you have to pay for going to school? How much are the school fees?
- What happens if you have health problems? Where do you go? How do people have the money to for health care?
- What are the biggest challenges in your area?
- What changes would you most like to see in your area?
- What happens if there is a problem in your area? Who settles disputes between different people? Is this local authorities, police, armed groups?

IF people talk about opium:

- How long has opium been grown in this area?
- Do many people now grow opium?
- Why do people decide to grow opium?
- What are the risks of growing opium?
- Do people grow opium on all of their land or just part of their land?
- How often do farmers grow opium? Is it one harvest per year or more? When is the harvest?
- Do authorities eradicate opium?
- Do people have to pay more tax if they grow opium?
- Who buys the opium from the farmers?
- Do you know how much they earn?
- I have heard in some places that farmers who sell opium are paid in yama/yaba pills? Does this happen in this area?
- Are there larger opium farms that employ labourers to work on them? Do you know how much people get paid on these farms? How do people get jobs on these farms?
- What kinds of people grow opium? Are they poorer or richer people?
- What impact do you think growing opium has had on your area?
- Do you think that money from opium has been beneficial, or has it caused problems?

Impact of drug use

- I have heard in some areas that drug use has become a big problem. Do people use drugs in this area?

- If YES:
 - When do you think people started to use drugs?
 - What kinds of drugs are these?
 - Why do you think drugs have become more common?
 - What has been the impact of drugs on your local area?
 - Do both men and women use drugs?
 - What has been the impact of drugs on families?
 - Who takes drug? Do women also take drugs?
 - Are there services to help people who have drug problems?
 - Have there been any local activities to try to address drug issues?
 - What do you think about these activities?

Hopes for the future

- What changes would you most like to see in your area?
- Do you think these changes can happen?
- Are you optimistic about the future?

Research Project 4:

The dynamics of the drug economy in Shan State's border towns: Muse and Tachilek

**ရှိုင်းကီးပံးမာ်းမီးယးမဝ်းဂမ်လွမ်းဝိုင်းဂိုက်လ်ဆဲလိဆဲမိုင်းတံး မူ,ငလး
ငလး တးခီးလိက်း**

Overview: The aim of this research project is to understand the dynamics of the drug economy in border towns in Shan State and the relationship between drugs, economic development and political systems in these towns. Border towns are key sites of economic development because of their role in channelling cross-border trade (both legal and illegal) and being sites of economic activities that don't take place or are not allowed elsewhere (e.g. casinos, cross-border drug trafficking). They are also sites that are very heavily contested and are shaped by the interests and activities of many different local, national and cross-border organisations.

ယိုင်းကာဆဲးဂါဆဲးခူဆဲးခွဲ.ကဆဲးဆဲးတးပွင်,လုံဆူဝ်
ရှိုင်းကီးပံးမာ်းမီးယးမဝ်းဂမ်
လွမ်းဝိုင်းဂိုက်လ်ဆဲလိဆဲမိုင်းတံး လွင်းဂပ်းဂံ,ဂဆဲ ဆဲးငးဂါင ယးမဝ်းဂမ်၊ ပံးမာ်းမီးခိုဆဲးယို, ငလး
ပိုင်ကုပ်,ပိုင်,ဃွင်းငမ်းဂါဆဲမိုင်း။ လွင်းပံးမာ်းမီးခွင်ဝိုင်းဂိုက်လ်ဆဲလိဆဲဆဲ

ပိန်ဂါး၊သေးကန်ပိုက်၊ဗုလ်၊ပန်လွင်းဂျန်းမုန်းခိုခိုယ့်၊ ယွမ်.၀၇၊
 ဝိုင်းဂိုက်လိန်လိန်ဆီ.ပိန်သီဆီးတင်းဂျ.ခါမာမ်းဂျ.မး (ထုဂ်၊မိန်းလွမ်းမံမီး၊ ဆွဂ်၊မံမီး)
 ကန်ကန်မိုခိုလွင်းပံးမာ်မီးတင်းတီးသီ၊လိန် (မိုခိုဆင်၊ ဂျ.သီ၊ဆူဝ်၊ တေ.သွင်း၊ ဂျ.ခါ
 ယျ.မဝ်းဂမ်)။ ဝိုင်းဂိုက်လိန်လိန်ဆီ.ပိန်ပိုဆီးတီး ကန်ခေ.ခိုင်၊ဂန်
 ငလးလိလွမ်းလွင်းတိုတ်.ကန်လွမ်းလူလ်းဂူဆီးလမ်၊မာ်းလေးဗေယ့်၊ခပ်။

Key idea we want to test: *We want to explore how and why the relationship between drugs, politics and economic development works differently on the China border (Muse) than on the Thai border (Tachilek). We want to understand what this tells us about the impact of China and Thailand on the political and economic situation in Shan State.*
 လွင်းတင်းကန်ခိုလိတ်းလမ်းတူလ်း။ ဂျန်းလိပ်ဂိုဆီးလွင်းယျ.မဝ်းဂမ်၊ ဂန်မိုင်း ငလး
 လွင်းဂျန်းမုန်းခိုခိုယ့်၊ဆီ. မီးလွင်းပိန်၊ပိုင်းဂန် ဆီးငဂ်၊ဂင် ဝိုင်းမူ၊ငလး ကန်လပ်းလိန်လိန်ခေ၊
 ငလး ဝိုင်းတျ.ခီးလိက် ကန်လပ်းလိန်လိန်လိုင်ထီး။ ဂျန်းပွင်၊လုံဆိုင်လွင်း ကျ.ဆ၊ကျေးလျ၊
 ခွင်မိုင်းခေ၊ငလးမိုင်းထီးမန်းမီးလွင်းတုမ်.တိုဝ်.တုမ်.ယွမ်းဆိုင်ငဝ်းလံ၊ဂန်မိုင်းဂန်မာ်းမီးတေ၊မို
 င်းတီးလိုင်.ဂိုဝ်။

Key topics we want to explore ဂျပ်ခေးကန်ဂုန်းလိပ်ဂိုဆီး

- Recent history of these towns: especially since 1989. ပိုဆီးလင်သွင်ငလးဝိုင်းဆီ.
 တင်းတေ၊ 1989
- Mapping the armed conflict in these areas. ဂျပ်ဂျင်းဗန်ဆီးလိန်လွင်းသိုက်းသိုဝ်
- Main armed groups in the city/surrounding area; relationships between
 different armed groups. ထုမ်းယိပ်းဂွင်းဂင်၊ကန်ယူ၊လမ်ဝိုင်း
 လွင်းခပ်ဂျ.ဂန်ဆီးငဂ်၊ဂင်ထုမ်းယိပ်းဂွင်းဂင်၊
- Mapping key economic routes in these areas (e.g. formal and informal border
 crossings) ဂျပ်ဂျင်းဗန်ဆီးလိန်သီဆီးတင်းပံးမာ်းမီး (တေ.သွင်း၊ခါမာ်းတင်း
 ပိန်တင်းဂန် ကမ်၊ပိန်တင်းဂန်)
- The main economic activities in these areas (not in a lot of detail – but broad
 overview of the economy): e.g. casinos, banking, main goods that are traded)
 ပိုင်လူလွင်းပံးမာ်းမီးဆီးပိုဆီးတီး (ကမ်၊ပေ.ယွီးဆင်၊ဂပ်၊ ဂျပ်ဂျင်းလွင်းပံးမာ်းမီး
 မိုခိုဆင်၊ ဂျ.သီ၊ဆူဝ်၊ ပါဆီးယေးငိုဆီး၊ ခွပ်းဂုဆင်၊ဂျ.ခါ)
- Who has business licenses and how to obtain these licenses: i.e. who are the
 big businesses/investors in these areas? What is their background?

ဖွဲ့စည်းပုံအားဖြင့် ဂြိုဟ်တံပေါ်မီးမီး၊ လူဝှက်၊ ဂြိုဟ်တံဂြိုဟ်တံလင်း၊ လီးမား (ဖွဲ့ပီဆင်ပေးရဲ့၊ လူဝှက်
လင်းတိုဆင်းလင်းလူဝှက် ပိုဆင်းလင်းခပ်ပီဆင်ဂြိုဟ်)

- Special economic zones in these areas (especially Muse)
ပွတ်းတွန်းပေါ်မီးမီးခိုက်တွန်း (မူး၊ လင်း)
- How border towns are governed. Who controls these towns? (e.g. police, militias, cross-border security forces) လွင်းဖွင်းငမ်းကုပ်ပိုင်၊ ပီဆင်ဂြိုဟ်၊
ဖွင်းငမ်းဝိုင်းဆီ
- Experiences of violence in border towns and causes of this violence
လွင်းဂြိုဟ်တံ၊ လင်းတွန်းဆင်းဝိုင်းဂြိုဟ်တံလင်းလင်း ငဝ်းဂြိုဟ်တံလွင်းဂြိုဟ်တံ၊ လင်း
- Drugs in border towns: areas of drug use and drug selling
ယားမဝ်းတီးဝိုင်းလင်းလင်း၊ တီးလင်းတိုဝ်း လင်း တီးခါယားမဝ်းတံ
- Response to drugs in the towns: e.g. police, cross-border security forces, anti-drug interventions လွင်းဖွင်းမူဝှက်ယားမဝ်းတံ မိုဆင်ဆင်၊ ပလိပ်၊
လင်းဆေးတီးပွဲလင်းလင်း၊ လင်းဖွင်းမူဝှက်ယားမဝ်းတံ။

Methodology: How will we do this research project? လွင်းလီး၊

ဂြိုဟ်တံတွန်းခိုက်ခိုက်ခိုက်ဆီလင်းဂြိုဟ်

1: Desk-based research: လီးဂြိုဟ်ခိုက်ခိုက်

- We have been researching media articles on Muse and Tachilek on the Googleform. We will analyse these together during/after the workshop in order to see how much we can learn from these research sites.
- We will continue to do further research of media reports, NGO reports and research on these three sites.
- This will help us to answer some of our key research themes (e.g. mapping the armed conflict in these areas, understanding big investors in these areas, violence in these places).
- This will also help us to know exactly what we want to research during the fieldwork and key questions we want to ask.
- Are there people already in SHAN's network who could provide useful information on our research sites? (e.g. Japhet on areas close to Tachilek?)

2: Fieldwork visits to Tachilek and Muse to conduct depth interviews with key informants

- The fieldwork visits will already include interviews on Research Project 1: militias and Research project 2: young people.
- The aim will be to have two visits to each town in 2019 (we will discuss the research plan in the workshop)
- Alongside these interviews our aim will be to try to interview key informants who can provide insights in the political and economic situation in Tachilek and Muse.
- At the workshop we will try to map out who our initial research contacts could be (e.g. people known to SHAN, reporters, local businessmen, representatives of different armed groups).

Data we will aim to collect

- 20-30 depth interviews with key informants in each of Muse and Tachilek.
- The emphasis is on quality not quantity. The aim will be to see if we can interview people with good oversight of the political and economic situation in Muse and Tachilek.

Emerging findings from Year 1 Research and desk-based research

- **To be Added in during the workshop**

Research Questions:

Who do we want to ask?

- People who can provide us with knowledge of the political and economic situation in Muse and Tachilek:
 - Businessmen: how do they conduct business in these areas
 - MPs
 - Representatives of armed groups in these cities
 - Government authorities (e.g. hospital authorities)
 - People who govern local wards/districts in the city – e.g. people who are part of local authorities
 - Local civil society groups. E.g. groups that are trying to address social issues
 - Local researchers/historians
 - Local reporters

What questions do we want to ask in interviews?

STILL TO BE FINISHED

Economic activities

Who governs the city

Violence in the city

Drug issues